

PERUSOPETUKSEN OPPILASHUOLLON PERUSTEET

5.4. Oppilashuolto ja turvallisuuden edistäminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta perusopetuksen opiskeluhuollosta nimitystä oppilashuolto, opiskelijasta käsitettä oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä.

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa oppilashuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Oppilashuolto liittyy läheisesti koulun kasvatukseen ja opetustehtävään. Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Perusopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa. Tässä luvussa määrätään oppilashuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan oppilashuollon tavoitteista sekä paikallisen opetussuunnitelman ja koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laatimisesta. Opetuksen toteuttamiseen kuuluvasta oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään perusteiden luvussa 7.

Kuntakohtainen

Oppilashuollolla ei tarkoiteta kolmiportaisen tuen järjestämistä.

5.4.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa. Kouluyhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Koulussa oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla. Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräajassa.

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja. Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisää oppilashuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Eri koulutusasteiden vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa oppilashuollon toimintaa kokonaisuutena. Yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Oppilashuollon monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään kouluyhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa. Kehittämistyö edellyttää oppilashuollon suunnitelmallista arviointia.

Kuntakohtainen

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen työntekijä on järjestettävä siten, että oppilas voi tarvittaessa päästä terveystieteiden vastuuhenkilöille myös ilman ajanvarausta. Koulun on järjestettävä oppilaalle mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteys kouluterveydenhuoltoon. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Jos koulun opetushenkilökuntaan kuuluva työntekijä arvioi oppilaan tai opiskelijan tarvitsevan psykologi- tai kuraattoripalveluja hänen on otettava viipymättä yhteyttä psykologisiin tai kuraattoriin yhdessä oppilaan kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollisuus tehdä yhdessä, opetushenkilökuntaan kuuluva työntekijä antaa tiedon yhteydenotosta oppilaalle. Opetushenkilökuntaan kuuluva työntekijä antaa tiedon yhteydenotosta huoltajalle. Koulut tiedottavat syyslukukauden alussa käytettävissä olevasta oppilashuollosta. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa tiedottamisesta.

Oppilashuoltoryhmät

Opetuksen järjestäjä asettaa oppilashuollon ohjausryhmän ja koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää.

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla kahden tai useamman opetuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla

myös useamman koulutusmuodon yhteinen, jolloin ryhmästä on perusteltua käyttää nimitystä opiskeluhoollon ohjausryhmä.

Kuntakohtainen

Opiskeluhoollon ohjausryhmä

Ryhmän tehtävät:

- *Vastaa oppilashuollosta esikoulusta lukioon.*
- *Vastaa koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman seurannasta, arvioinnista ja kehittämisestä.*
- *Vastaa oppilashuoltosuunnitelmien tarkistamisesta vuoden sisällä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisestä.*
- *Tarkistaa erityisen tuen oppilaiden päätösten ja asiakirjojen ajantasaisuuden.*
- *Opiskeluhoollon seutukunnallinen yhteistyö*
- *Perehtyy valtakunnallisiin oppilashuollon suuntauksiin ja ohjeisiin sekä tiedottaa tarvittavia toimijoita.*
- *Perehtyy kouluterveyskyselyn kuntakohtaisiin tuloksiin, tiedottaa sekä suunnittelee toimenpiteitä.*
- *Koulut voivat esittää toiveitaan oppilashuoltoon liittyen opiskeluhoollon ohjausryhmälle.*

Opiskeluhoollon ohjausryhmään Siikajoen kunnassa kuuluvat:

- *sivistystoimenjohtaja, koollekutsuja*
- *erityisopetuksen koordinaattori, sihteeri*
- *koulukuraattori*
- *kouluterveydenhoitaja*
- *yläkoulun ja lukion rehtori*
- *esiopetuksesta ja alakoulusta vastaava rehtori*
- *lastensuojelun sosiaalityöntekijä*
- *opinto-ohjaaja*
- *varhaiskasvatusjohtaja.*

Tarvittaessa ryhmä voi kutsua asiantuntijoita.

Opiskeluhoollon ohjausryhmän kokoontuminen on syksyisin viikkojen 40-42 aikana. Muulloin ryhmä kokoontuu tarvittaessa.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sitä johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Opetuksen järjestäjä ja oppilashuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Kuntakohtainen

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä

Ryhmän tehtävät:

- *Koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman päivittäminen lukuvuosittain syyslukukauden alussa (toimitettava kuntakohtaiseen opiskeluhuollon ohjausryhmään vko 40 mennessä).*
- *Koulussa tapahtuvan päihdekasvatustoiminnan suunnittelu yhteistyötahojen kanssa.*
- *Kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi järjestettävät toimet.*
- *Kriisitoimintavalmiuden ylläpito.*
- *Kotien tiedottaminen käytettävissä olevista oppilashuollon palveluista syyslukukauden alussa (Wilma tai syystiedote).*
- *Kouluterveyskyselyn koulukohtaisten tulosten käsittely, tiedottaminen ja toimenpiteiden suunnittelu.*

Ryhmän kokoonpano:

- *rehtori, puheenjohtaja*
- *koulukuraattori*
- *opinto-ohjaaja*
- *erityisopettajat*
- *kouluterveydenhoitaja*

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu syys- sekä kevätlukukauden alussa ja tarvittaessa.

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta.

Kuntakohtainen

Oppilaan oppilashuollollisen tuen tarpeen käsittelyyn asiantuntijaryhmässä sekä ryhmän kokoonpanoon pyydetään ensisijaisesti oppilaan sekä huoltajan lupa. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella luvalla asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. (oppilashuoltokertomuslomake)

HUOM! Suostumusta ei sen sijaan tarvita kolmiportaiseen tukeen liittyviin käsittelyihin ja selvitysten laadintaan.

5.4.2 Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusamiselta ja häirinnältä osana koulu kohtaisia oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja tai rehtori ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Koulu yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. Koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

Kuntakohtainen

Oppilaita ja huoltajia kuullaan järjestyssääntöjen valmistelussa sekä koulu kohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadinnassa. Huoltajien kuuleminen voi tapahtua esim. koulutoimikunnassa. Oppilaiden kuuleminen voi tapahtua oppilaskuntien välityksellä.

Koulu ympäristön turvallisuutta ja terveellisyyttä seurataan kunnan omavalvontana vuosittain tehtävillä kiinteistökiertoilla (tekninen- ja sivistystoimi). Aluehallintovirasto toteuttaa kouluilla työsuojelutarkastuksia. Ympäristöterveydenhuolto valvoo koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta oman ohjelmansa mukaisesti.

5.4.3 Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa. Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista oppilashuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa että koulun arjessa.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely myös yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus (Liite 3). Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireillepanija,
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Kuntakohtainen

Oppilashuoltorekisteri

Oppilashuoltorekisteri muodostuu esim. lääkärin-, psykologin-, ym. lausunnoista, asiakirjoista, epikriiseistä ja LP- sekä oppilashuoltokertomuslomakkeista. Yhteistyökumppaneiden palaverieihin osallistuva koulun työntekijä pyytää luvan oppilaalta ja huoltajalta liittää em. asiakirjat oppilashuoltorekisteriin.

- *Oppilashuoltorekisteri ja rekisteriseloste on kuntakohtainen.*
- *Koulujen rekisterit muodostavat opetuksen järjestäjän ylläpitämän rekisterin.*
- *Rekisteriä säilytetään lukitussa kaapissa tai arkistossa.*
- *Rekisteriä ylläpidetään paperisena.*
- *Kaikkien rekisterissä olevien asiakirjojen säilytysaika on 10 vuotta oppivelvollisuuden päättymisestä.*

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetyksi potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti oppilashuollon kuraattorit kirjaavat asiakas-tiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.

Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

Kuntakohtainen

Tiedonsiirto

Oppilashuoltorekisterin sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkumon kannalta, voidaan siirtää toiselle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle vain oppilaan tai huoltajan suostumuksella. Aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä lupa.

Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle.

Kunnan sisällä oppilaan siirtyessä koulusta toiseen oppilashuoltorekisteri siirtyy oppilaan mukana.

Tiedonsiirtolomake ei ole osa oppilashuoltokertomusta.

5.4.4 Oppilashuoltosuunnitelmat

Opetussuunnitelma tulee oppilashuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Koulun oppilaskuntaa kuullaan ennen näiden suunnitelmien ja määräysten vahvistamista. Valmistelutyössä tehdään yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus,
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta sekä
- koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevaa osuutta sekä koulukohtaisia oppilashuoltosuunnitelmia.

Kuntakohtainen

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on alueellinen (Pyhäjoki, Raahe, Siikajoki), ja siitä käytetään nimitystä Lastensuojelusuunnitelma. Suunnitelman päivitystyö on käynnissä ja arvioitu valmistumisaika on syksyllä 2014. Lastensuojelusuunnitelma tuodaan kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi loppuvuoteen 2014 mennessä.

Koulutoimikunnissa huoltajat ja oppilaat voivat osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmistelutyöhön.

Kuntakohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laatimisen yhteydessä ennen lautakunnan hyväksyntää kuultiin tarvittavia sidosryhmiä. Tilaisuus järjestettiin 15.5.2014.

5.4.5 Paikallisesti päätettävät asiat ja koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadinta

Opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta

Opetussuunnitelmassa kuvataan perusopetuksen oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat. Siinä määritellään opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä koulukohtaisten oppilashuoltosuunnitelmien laadintaa ohjaavat linjaukset. Oppilashuoltosuunnitelmien laadintaa ohjaaviin linjauksiin on tarkoituksenmukaista sisällyttää suunnitelmien perusrakenne ja osa suunnitelmiin sisältyvistä asioista, jolloin turvataan suunnitelmien riittävä yhdenmukaisuus kaikissa kouluissa. Yhteisiä osuuksia täsmennetään ja täydennetään koulukohtaisesti.

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma

Erillinen koulukohtainen lomake (ks. Liite 1).

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilashuoltosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman koulun yhteinen. Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Oppilashuoltosuunnitelmaa laadittaessa sovitaan menettelytavoista, joilla koulun henkilöstö, lapset ja huoltajat sekä tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Samalla sovitaan suunnitelmasta tiedottamisesta edellä mainituille.

Koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan sisällytetään seuraavat asiat:

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Oppilashuoltosuunnitelmassa esitetään arvio koulun oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien oppilashuoltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta tukee koulun käytettävissä olevien resurssien kohdentamista yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön sekä oppilashuollon yhteistyöhön. Arviossa otetaan huomioon oppilashuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja oppilashuollon palveluiden asiantuntijoiden työpanos. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskevaa seurantatietoa. Lisäksi huomioidaan koulu yhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä koulussa. Arvion valmistelussa otetaan huomioon myös oppilailta ja huoltajilta sekä opetus- ja oppilashuoltohenkilöstöltä saatava tieto.

Oppilashuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio koulun käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista, joita ovat kouluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- oppilashuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä
- oppilashuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, koulu yhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan.

2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen oppilashuollon kokonaisuus, josta ilmenee

- yhteisöllisen oppilashuollon järjestäminen ja sen toimintatavat koulu yhteisön ja -ympäristön terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tämän lisäksi oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan

- koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt,
- yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä,
- yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa,
- yhteistyö ja käytännöt koulu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa,
- yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä,
- järjestyssäännöt,
- poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen,
- tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus,
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen,
- koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet,
- suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä
- toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma. Siinä otetaan huomioon sekä oppilaiden keskinäiset että oppilaiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet koulussa. Suunnitelmassa kuvataan:

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen,
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla,
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta,
- yhteistyö huoltajien kanssa,
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

b. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilashuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisi-suunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma. Suunnitelmassa kuvataan:

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa,
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
- sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille,
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen oppilashuollon kokonaisuus, josta ilmenee

- yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen lapsen ja nuoren kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi.

Tämän lisäksi oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan

- yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa,

- oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa,
- yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä,
- oppilashuollon tuki kurinpitorangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä,
- asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä,
- oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys sekä
- yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi.

4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan oppilashuollon toimintatavat oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi sekä yhteistyön järjestämiseksi. Suunnitelmassa kuvataan

- oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa sekä
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille.

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa koulun oppilashuoltosuunnitelman toteutumista.

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi. Näitä ovat seurannasta vastuussa oleva taho koulussa, seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä seurannan aikataulu. Lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun oppilashuollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.

Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.

Lähteet

Kouluterveydenhuollon toimintasuunnitelman (2011)

Lastensuojelulaki (417/2007)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)

Pelastuslaki (379/2011)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutos/ Luku 5.4. Oppilashuolto ja turvallisuuden edistäminen (www.oph.fi).

Perusopetuslaki (1267/2013)

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011)

Liitteet

Liite 1 Koulukohtainen esi- ja perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelma

Liite 2 Oppilashuoltorekisteriseloste

Liite 3 Oppilashuoltokertomuslomake

Liite 4 Lapset puheeksi - Siikajoen koulujen toimintamalli

Liite 5 Lapset puheeksi – keskustelu

Liite 6 Lapset puheeksi - neuvonpito

KOULUKOHTAINEN ESI- JA PERUSOPETUKSEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma. Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma laaditaan koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä vuosittain syyslukukauden alussa. Opetushenkilöstölle oppilashuoltosuunnitelma esitellään opettajainkokouksessa. Suunnitelmien tarkka sisältö määritellään valtakunnallisissa esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa luvussa 5.3.5 sekä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa luvussa 5.4.5. Koulut täydentävät luvuittain taulukoihin tarvittavat tiedot. Lisäksi koulut päivittävät järjestyssäännöt sekä laativat poissaolojenseurantamallin, puuttumismallin päihteidenkäyttöön, suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelman.

Koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan sisällytetään seuraavat asiat:

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Koulujen oppilashuoltotyötä johtaa koulukohtainen oppilashuoltotyöryhmä. Oppilaat voivat hakeutua oma-aloitteisesti keskustelemaan koulukuraattorin tai koulupsykologin kanssa. He voivat ohjautua myös huoltajien, opettajan, kouluterveydenhoitajan tai muun henkilön suosittelemana. Tarvittaessa toimitaan yhteistyössä muiden sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluiden toimijoiden kanssa.

1.1. Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut:

Oppilashuoltopalvelut	arvio (h/vko)	tarve (h/vko)
Koulukuraattori		
Kouluterveydenhoitaja		
Koulupsykologi		
Koululääkäri		
Lastensuojelun sosiaalityö		
Erikoissairaanhoidon palvelut		
Koulunkäynninohjaajia		

Kokonaistarpeen arvioinnissa hyödynnetään esim. kouluterveyskyselyn ja elämänlaatu tutkimuksen tuloksia.

1.2. Tehostetun ja erityisen tuen oppilasmäärä edellisenä lukuvuonna ja kuluvana

	edellisenä lukuvuonna	kuluvana lukuvuonna
Tehostetun tuen oppilasmäärä		
Erityisen tuen oppilasmäärä		

1.3. Oppilashuollon työ- ja vastuunjako

Esiopettaja

- Poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman mallin mukaan
- Yhteydenpito huoltajiin (vanhempainvartit, puhelinkeskustelut, Wilma)
- Ohjaa oppilasta
- Jos opettajalla on huoli oppilaan sosiaalisista tai psyykkisistä vaikeuksista hän ottaa yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin, yhdessä huoltajan kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä niin opettaja antaa tiedon yhteydenotosta huoltajalle.
- Osallistuminen tarvittaessa yksittäisen oppilaan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan.

Luokanopettaja/luokanohjaaja

- Poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman mallin mukaan
- Yhteydenpito huoltajiin (vanhempainvartit, puhelinkeskustelut, Wilma)
- Ohjaa oppilasta / huoltajia
- Jos opettajalla on huoli oppilaan sosiaalisista tai psyykkisistä vaikeuksista hän ottaa yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin, yhdessä oppilaan kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä niin opettaja antaa tiedon yhteydenotosta oppilaalle.
- Osallistuminen tarvittaessa yksittäisen oppilaan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan.

Erityisopettaja

- Tiedonsiirto nivelvaiheissa
- Lausuntojen kirjoittaminen jatko-opintoja varten
- Jos opettajalla on huoli oppilaan sosiaalisista tai psyykkisistä vaikeuksista hän ottaa yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin, yhdessä oppilaan kanssa. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä niin opettaja antaa tiedon yhteydenotosta oppilaalle.
- Osallistuminen koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän ja tarvittaessa yksittäisen oppilaan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan

Opinto-ohjaaja

- Tiedonsiirto ja yhteistyö nivelvaiheessa
- Ennaltaehkäisevä yhteisöllinen oppilashuolto
- Osallistuminen koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän ja tarvittaessa yksittäisen oppilaan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan

Rehtori

- Vastaa koulun oppilashuoltotyöstä
- Vastaa koulun oppilashuoltorekisterin ylläpidosta
- Johtaa koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintaa
- Osallistuu tarvittaessa yksittäisen oppilaan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan
- Tarvittavat toimenpiteet resurssien riittävyyden takaamiseksi
- Kriisitilanteissa oppilashuollollisten toimenpiteiden käynnistäminen

Koulukuraattori

- Keskustelee apua ja tukea tarvitsevien oppilaiden kanssa
- Ohjaa tukea tarvitsevia eri palvelujen piiriin
- Osallistuminen nivelvaiheiden yhteistyöhön
- Osallistuminen koulukohtaisen oppilashuoltoryhmään sekä tarvittaessa yksittäisen oppilaan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan. Osallistuu opiskeluhuollon ohjausryhmään.

Koulupsykologi

- Tutkimukset ja testaukset, joita ei voida tehdä erityisopettajan ja kuraattorin toimesta.
- Keskustelee apua ja tukea tarvitsevien oppilaiden kanssa
- Osallistuu tarvittaessa yksittäisen oppilaan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan
- Tarvittavat lausunnot erityisen tuen päätöksiä ja jatko-opintoihin hakeutumista varten.
- Hoidon ja kuntoutuksen suunnittelu
- Konsultointi kouluille ja perheille

Kouluterveydenhuolto

- Ennaltaehkäisevä terveydenhoito
- Oppilaan kasvun ja kehityksen seuranta ja tukeminen
- Oppilaan kokonaishyvinvoinnin ja perhetilanteen asiantuntija riskiperheiden tunnistamisessa
- Osallistuminen nivelvaiheiden yhteistyöhön
- Osallistuminen koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän sekä tarvittaessa yksittäisen oppilaan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan. Opiskeluhuollon ohjausryhmään osallistuu kouluterveyden huollon edustaja.

Perheneuvola ja Lasten ja nuorten psykiatrinen (LANU) -tiimi

- Kasvatus- ja perheneuvontaa
- Lapsen/nuoren tutkimusta ja hoitoa
- Verkostoyhteistyö
- Osallistuminen tarvittaessa yksittäisen oppilaan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijä

- Osallistuminen kuntakohtaisen opiskeluhoollon ohjausryhmän toimintaan ja tarvittaessa yksittäisen oppilaan asiassa koottavan asiantuntijaryhmän toimintaan
- Tiedottaa ja ohjaa perheitä lastensuojelun palveluihin

2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän tehtävänä on koulussa tapahtuvan päihdekasvatustoiminnan ja kiusaamisen ennaltaehkäisyn suunnittelu yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyökumppaneita ovat nuorisotoimi, seurakunta ja 4H. Kouluilla järjestetään erilaisia teemapäiviä liittyen päihdekasvatukseen. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu syys- sekä kevätlukukauden alussa ja tarvittaessa.

Oppilaanohjauksessa käytetään tiedonsiirtolomaketta alakoululta yläkoululle siirryttäessä, oppilaiden kanssa käydään ohjauskeskusteluja ja järjestetään oppilaitosvierailuja ja esittelyjä. Opinto-ohjaaja vastaa tiedonsiirrosta toiselle asteelle siirryttäessä.

Koulun kuvaus tiedonsiirrosta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen sekä perusopetuksen nivelvaiheissa.

Kunnan sisäisesti järjestämät koulukiinteistöjen tarkastuskierrokset tehdään vuosittain. Lisäksi tehdään tarkastukset pelastuslaitoksen toimesta lain mukaisesti. Työsuojelun puolesta toteutettava vaaratilannekartoitus tehdään tarpeen vaatiessa. Ensiapukoulutusta järjestetään vuosittain. Kiinteistöhoito ja henkilökunta kiinnittävät huomiota epäkohtiin. Tapaturmatilanteessa vastuussa oleva koulun aikuinen arvioi tilanteen ja on tarvittaessa yhteydessä terveydenhuoltoon sekä huoltajaan. Koulukuljetuksista säädetään perusopetuslaissa. Odotusajoissa noudatetaan perusopetuslakia, koulut vastaavat kuljetusten asianmukaisesta valvonnasta. Koulukuljetukset ovat kouluaikaa. Koulun terveyskasvatuksen ja kouluterveydenhuollon välillä tehdään yhteistyötä kouluterveydenhuollon toimintasuunnitelman mukaan.

Koulukohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan (liitteinä):

- Koulun järjestyssäännöt, jotka tulee päivittää syyslukukauden 2014 alussa
- Koulun poissaolojen seurantamalli
- Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käyttöön puuttumismalli
- Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
  - kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen,
  - edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla,
  - yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta,
  - yhteistyö huoltajien kanssa,
  - yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa,
  - suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä
  - suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.
- Kriisisuunnitelma (toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa)
  - kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa,
  - johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
  - sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
  - psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,
  - suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille,
  - toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
  - suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3.Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä käytetään kuntakohtaista Lapset puheeksi – toimintamallia (Liite 4). Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ensisijaisesti oppilaan oppilashuollollisen tuen tarpeen käsittelyyn asiantuntijaryhmässä sekä ryhmän kokoonpanoon pyydetään sekä oppilaan että huoltajan lupa suullisesti. Jos asiantuntijaryhmään osallistuu koulun ulkopuolisia tahoja on lupa pyydettävä oppilaalta tai huoltajalta kirjallisesti (oppilashuoltokertomus). Yksittäisen oppilaan asian tullessa ensi kertaa asiantuntijaryhmän käsittelyyn pidetään Lapset puheeksi –keskustelu (Liite 5) vanhempien ja oppilaan kanssa sekä sovitaan jatkotoimenpiteistä. Jos asiantuntijaryhmän tulee tarve vielä tämän jälkeen kokoontua tai kutsua ulkopuolisia asiantuntijoita käydään Lapset puheeksi – neuvonpito (Liite 6) ja sovitaan uusista jatkotoimista. Mikäli asiantuntijaryhmän jäsen on jo pitänyt Lapset puheeksi – keskustelun niin siirrytään suoraan neuvonpitoon. Tarvittaessa Lapset puheeksi – keskustelu voidaan uusaa. Oppilashuoltorekisteriin arkistoidaan jokaisesta asiantuntijaryhmän kokouksesta oppilashuoltokertomuslomake sekä käytetyt Lapset puheeksi –lomakkeet. Rekisteriä säilytetään lukitussa kaapissa tai arkistossa ja sitä ylläpidetään paperisena.

Yhteistyötä koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa tehdään osana yhteisöllistä oppilashuoltoa, ja oppilaskohtaisesti myös nuorisotoimen, lastensuojelun, erikoissairaanhoidon ja poliisin kanssa.

Terveystenhuollon kanssa toimitaan yhteistyössä Kouluterveydenhuollon toimintasuunnitelman (2011) mukaan. Opetuksen järjestäjä sopii oppilaan sairauden koulussa vaatimasta hoidosta, lääkityksestä ja erityisruokavalioista tapauskohtaisesti. Kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä oppilaalle ja huoltajille tarjotaan mahdollisuus keskustella oppilashuollon henkilöstön kanssa.

4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Oppilaita ja huoltajia kuullaan (esim. koulutoimikunta, oppilaskunta) järjestyssääntöjen valmistelussa sekä koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadinnassa. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa oppilaiden, huoltajien ja yhteistyötahojen asianmukaisesta tiedottamisesta. Koulut tiedottavat koteja käytettävissä olevista oppilashuollon palveluista syyslukukauden alussa wilman kautta tai erillisellä syystiedotteella.

Koulun kuvaus, miten oppilaiden ja huoltajien osallisuus huomioidaan yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa.

--

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat toimitetaan (vko 40 mennessä) opiskeluhuollon ohjausryhmään tarkistettavaksi ja arvioitavaksi.

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi. Näitä ovat seurannasta vastuussa oleva taho koulussa, seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä seurannan aikataulu. Lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun oppilashuollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille. Seurattavia asioita ovat esim. poissaolot, kiusaamistapaukset, tupakointi ja päihteidenkäyttö.

Koulun kuvaus oppilashuoltosuunnitelman toteuttamisesta ja seuraamisesta.

Siikajoen kunnassa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta vastaa opiskeluhuollon ohjausryhmä.